

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego w klasie czwartej

Opracowano na podstawie:

- Podstawy programowej kształcenia ogólnego,
- realizowanego w szkole Programu nauczania języka polskiego w klasach 4–8 szkoły podstawowej
- Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania zawartego w Statucie Szkoły.

Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania ocen niższych-pozytywnych.

Ocena: celujący

I. Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym,
- podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych,
- dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych,
- stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów,
- dostrzega i objaśnia związki pomiędzy warstwą językową, brzmieniową i semantyczną utworów poetyckich;
- w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny;
- kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury,
- wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska;
- ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury.

II. Kształcenie językowe

Uczeń:

- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki;
- swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy zdania i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu,
- swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji,
- przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii,
- przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej,
- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi;
- samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania.

III. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:

- pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi;
- swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w swoich wypowiedziach ustnych,
- operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych,
- w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi;
- zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i wydzielenie myślowe w formie akapitów;
- podejmuje działalność literacką i kulturalną,
- redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową.

IV. Samokształcenie

Uczeń:

- wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji;
- opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików;
- wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego;
- zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności),
- bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego.

V. Lektury obowiązkowe i uzupełniające

Uczeń:

- chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych.

Ocena: bardzo dobry

I.Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy tekstów podejmujących grę z konwencją literacką,
- analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckie,
- określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej,
- wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji,
- objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach,
- analizuje wpływ tytułu na odbiór tekstu,
- używa funkcjonalnie pojęć wiersz ciągły, stroficzny, rymowy, bezrymowy podczas analizy wiersza;

- funkcjonalnie stosuje słownictwo określające następstwo zdarzeń,
- omawia sposób zapisu dialogu w tekście,
- określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu;
- dostrzega różne formy narracji w tekście,
- posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze;
- omawia problematykę utworu,
- opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury,
- funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń w tekstach,
- komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków,
- funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury,
- posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji;
- odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury,
- określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego,
- odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio,
- analizuje i interpretuje główną myśl tekstu,
- omawia relacje między częściami wypowiedzi,
- hierarchizuje informacje,
- charakteryzuje komiks jako tekst kultury,
- objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;
- rozpoznaje środki wyrazu charakterystyczne dla pantomimy,
- określa właściwości i funkcje poszczególnych planów filmowych,
- nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk),
- wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową,
- odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń,
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką);
- aktywnie odbiera filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych.

II. Kształcenie językowe

Uczeń:

- określa funkcje rzeczownika, czasownika, przymiotnika, przysłówka w tekście'
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w swoich wypowiedziach,
- określa funkcje form liczb, czasów, rodzajów i osób w wypowiedzi'
- używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy,
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
- wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu i określeń w zdaniu;
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie zdania w swoich wypowiedziach,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń ze względu na cel wypowiedzi,
- funkcjonalnie stosuje w praktyce językowej zdania i równoważniki zdań,
- rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych,

- zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej formie polszczyzny,
- dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej,
- świadomie wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi,
- świadomie wykorzystuje stałe związki wyrazowe do bogacenia warstwy językowej własnych wypowiedzi,
- podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się,
- funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi,
- stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów,
- funkcjonalnie posługuje się terminami nadawca i odbiorca wypowiedzi podczas odbioru tekstów kultury,
- posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji – stosownie do sytuacji,
- nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozasłownej,
- wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów;
- przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych,
- stosuje we wszystkich wyrazach reguły pisowni: rz, ż, ó, u, h, ch; nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami; wielką i małą literą; ą i ę; i po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów;
- poprawnie używa różnych znaków interpunkcyjnych.

III. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:

- świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi,
- używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska,
- tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi,
- wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji,
- tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych,
- stosuje funkcjonalnie różne środki językowe,
- recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym;
- dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek,
- opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury;
- zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej,
- tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów,
- funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.

IV. Samokształcenie

Uczeń:

- czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści;
- opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji,
- gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji,

- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji,
- określa funkcje słowników,
- korzysta ze słowników on-line,
- krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł,
- postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań.

V. Lektury obowiązkowe i uzupełniające

Uczeń:

- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami.

Ocena: dobry

I.Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach,
- analizuje obrazy poetyckie w czytanych utworach,
- odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości,
- wypowiada się na temat fantastyki w baśniach,
- analizuje cechy baśni tradycyjnej i współczesnej,
- wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia);
- dostrzega funkcję tytułu jako elementu konstrukcyjnego utworu,
- określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w wersie jako elementy rytmizujące wypowiedź;
- analizuje przebieg zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność,
- porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora,
- wypowiada się na temat uczuć i przeżyć bohatera, podmiotu lirycznego;
- objaśnia funkcję narracji w tekście,
- prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego,
- określa problematykę utworu,
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury,
- odróżnia znaczenia dosłowne od prostych znaczeń przenośnych,
- porównuje sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami,
- uzasadnia swoje rozumienie utworu,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich,
- prezentuje swój pogląd na temat bohaterów i sytuacji,
- zestawia wartości i ich przeciwieństwa utworach na zasadzie kontrastu,
- odróżnia tekst literacki od informacyjnego,
- dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio,
- określa główną myśl tekstu,
- określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia;
- odróżnia informacje ważne od drugorzędnych,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru,
- wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru;
- wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne,
- rozpoznaje poszczególne plany filmowe,

- wyjaśnia różnicę między filmem animowanym a innymi gatunkami filmowym,
- wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją,
- komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia,
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat);
- wykorzystuje swoją wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II. Kształcenie językowe

Uczeń:

- wskazuje różnice między rzeczownikiem, czasownikiem, przymiotnikiem i przysłówkiem;
- rozumie funkcję bezokolicznika,
- rozpoznaje w tekście formy osób,
- uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości,
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennej,
- rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu i określeń w zdaniu,
- rozróżnia wyrazy określane i określające,
- używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji,
- wyodrębnia równoważnik zdania w tekście,
- przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie,
- posługuje się oficjalną i nieoficjalną formą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form,
- stosuje formy grzecznościowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej (pозdrowienia, list, życzenia SMS),
- odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów znaczeń przenośnych,
- używa stałych związków wyrazowych zrozumieniem i świadomością celu,
- posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi,
- świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami,
- używa spójników i zaimków (bez znajomości terminów – etap propedeutyczny) w celu zespolenia tekstu,
- wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków;
- identyfikuje i opisuje nadawcę wypowiedzi lirycznej,
- dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej,
- rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji,
- określa funkcje głosek, liter, sylab;
- przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji,
- stosuje w większości wyrazów reguły pisowni: rz, ż, ó, u, h, ch; nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami; wielką i małą literą; ą i ę; i po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów;
- stosuje poprawnie kropkę w zapisie dat.

III. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:

- wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury,
- posługuje się argumentami w rozmowie,
- tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym,
- dokonuje selekcji informacji,

- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przedmiotu, opis miejsca, list, zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, pozdrowienia;
- artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu;
- stosuje jednolitą formę wypowiedzi (bez czasownika) w zapisie planu ramowego,
- rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w swoich wypowiedziach na temat tekstów,
- zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS,
- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu,
- funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych.

IV. Samokształcenie

Uczeń:

- czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa;
- zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu,
- selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych,
- korzysta z zasobów bibliotek on-line,
- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych,
- korzysta z informacji zawartych w encyklopedii,
- konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych;
- zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich.

V. Lektury obowiązkowe i uzupełniające

Uczeń:

- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki.

Ocena: dostateczny

I.Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu,
- wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach,
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości,
- wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego,
- wskazuje cechy gatunkowe baśni, hymnu;
- odróżnia uosobienie od ożywienia,
- nadaje tytuły wybranym częściom utworu,
- odróżnia wiersz ciągły od stroficznego i rymowy od wiersza bez rymów,
- omawia wydarzenia fabuły,
- objaśnia pojęcie dialog,
- omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego;
- odróżnia autora od narratora,
- określa cechy bohatera głównego,

- omawia tematykę utworu,
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich,
- rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach,
- określa doświadczenia bohaterów literackich,
- przedstawia własne rozumienie utworu,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne,
- wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohaterów oraz aspekty sytuacji,
- wskazuje wartości ważne dla bohaterów literackich,
- rozpoznaje tekst informacyjny,
- odczytuje informacje wyrażone wprost,
- wyciąga wnioski z tekstu,
- wyodrębnia w tekście części kompozycyjne,
- porządkuje informacje z tekstu,
- wskazuje charakterystyczne cechy komiksu,
- rozpoznaje różne teksty kultury,
- posługuje się terminami kostium, rekwizyt, charakteryzacja, muzyka w kontekście widowiska teatralnego;
- posługuje się pojęciami związanymi z filmem (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka, reżyser, kadr, plan filmowy);
- rozpoznaje wybrane gatunki filmowe,
- objaśnia pojęcie adaptacja utworu w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych,
- porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia,
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks);
- świadomie odbiera filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II. Kształcenie językowe

Uczeń:

- rozpoznaje w wypowiedziach rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówki;
- dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi,
- rozpoznaje w tekście formy czasów i rodzajów gramatycznych,
- rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata,
- przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej;
- rozpoznaje podmiot i orzeczenie w zdaniu,
- wyodrębnia związek główny,
- używa celowo wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących,
- odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez czasownika,
- rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte oraz nierozwinięte i rozumie ich funkcje,
- posługuje się oficjalną i nieoficjalną formą polszczyzny,
- dostosowuje sposób powitania i pożegnania do sytuacji komunikacyjnej,
- rozumie proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi,
- używa w swoich wypowiedziach wybranych stałych związków wyrazowych poznanych na lekcjach,
- stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi,
- wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami;
- wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu;
- rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, ikoniczny,

- identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach;
- rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi,
- rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą mimiki,
- objaśnia różnicę pomiędzy głoską i literą,
- stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych,
- stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: rz, ż, ó, u, h, ch; nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami; wielką i małą literą; ą i ę; i po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów;
- stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń.

III. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:

- aktywnie uczestniczy w rozmowie na zadany temat,
- rozpoznaje argumenty w wypowiedzi,
- zna pojęcie akapit i rozumie jego funkcję w wypowiedzi,
- ocenia przydatność uzyskanych informacji,
- tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przedmiotu, opis miejsca, list, zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, pozdrowienia;
- recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy,
- sporządza samodzielnie odtwórczy i twórczy plan ramowy wypowiedzi,
- tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu;
- omawia problematykę przeczytanych utworów,
- używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach SMS oraz korespondencji internetowej,
- tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów,
- stosuje zwroty grzecznościowe w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych.

IV. Samokształcenie

Uczeń:

- czyta poprawnie tekst, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne;
- porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje,
- wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji,
- zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych,
- zna budowę słownika ortograficznego,
- wyszukuje hasła w encyklopedii,
- ocenia przydatność uzyskanych informacji,
- rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu.

V. Lektury obowiązkowe i uzupełniające

Uczeń:

- czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony.

Ocena: dopuszczający

I. Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu,
- dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej,
- zna pojęcie fikcja literacka,
- wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego,
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, hymn;
- zna pojęcie epitet, porównanie, przerośnię, uosobienie, ożywienie;
- wskazuje i omawia tytuł w utworu,
- rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu;
- wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność,
- zna pojęcie dialog, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu;
- zna pojęcia podmiot liryczny, narrator, bohater;
- zna pojęcia narrator, narracja;
- wskazuje w tekście bohatera głównego,
- określa tematykę utworu,
- nazywa swoje reakcje czytelnicze,
- objaśnia dosłowne znaczenia w tekstach,
- wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich,
- wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu,
- podejmuje próbę interpretacji tekstów,
- wypowiada się na temat postaci i zdarzeń,
- wskazuje wartości piękna, dobra, prawdy w czytanych utworach;
- rozpoznaje tekst literacki,
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost,
- określa temat tekstu,
- zna pojęcie tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit;
- wydobywa z tekstu wskazane informacje,
- rozpoznaje czytany utwór jako komiks,
- odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego,
- posługuje się terminami scena, aktor, gra aktorska, dekoracja w kontekście widowiska teatralnego;
- przedstawia wybrane fakty dotyczące historii kina,
- odróżnia film od programu informacyjnego,
- zna pojęcie adaptacja utworu literackiego,
- wypowiada się na temat treści tekstów kultury,
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja);
- z uwagą odbiera filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II. Kształcenie językowe

Uczeń:

- wie, na jakie pytania odpowiada rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówek;
- rozpoznaje formy bezokolicznika,
- rozpoznaje w tekście formy liczb odmiennych części mowy,
- używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach,
- stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych;
- zna pojęcia podmiot, orzeczenie, określenia;
- wie, że wyrazy w zdaniu łączą się w związki wyrazowe;

- rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące;
- wie, jak zbudowane jest zdanie;
- zna pojęcie zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte,
- stosuje formy grzecznościowe w swoich wypowiedziach,
- przedstawia się w kilku zdaniach w różnych sytuacjach komunikacyjnych,
- rozumie dosłowne znaczenia wyrazów w wypowiedzi,
- rozumie znaczenie wybranych stałych związków wyrazowych poznanych na lekcjach,
- tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, np. prośbę, polecenie, podziękowanie, przepraszenie;
- zna pojęcie synonim, wyraz bliskoznaczny;
- w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością,
- rozumie, że tekst jest komunikatem;
- zna pojęcia nadawca i odbiorca wypowiedzi, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych;
- określa sytuację komunikacyjną,
- rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów,
- zna pojęcia głoska, litera, sylaba;
- zna pojęcie etykieta językowa i stara się stosować jej zasady,
- zna reguły pisowni: rz, ż, ó, u, h, ch; nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami; wielką i małą literą; ą i ę; i po spółgłoskach;
- zamyka wypowiedzenia oznajmujące kropką.

III. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:

- krótko wypowiada się na zadany temat związany z otaczającą rzeczywistością,
- zna pojęcie argument,
- tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi,
- wyszukuje w tekście informacje,
- tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przedmiotu, opis miejsca, list, zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, pozdrowienia;
- wygłasza tekst z pamięci,
- sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy wypowiedzi,
- redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach,
- opowiada o treści przeczytanych utworów,
- wie, że współczesne komunikaty (SMS, e mail) muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym;
- tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu,
- odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach.

IV. Samokształcenie

Uczeń:

- czyta poprawnie tekst, wyznaczając głosowo granice zdań;
- zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł,
- korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe);
- korzysta z zasobów szkolnej biblioteki,
- korzysta ze słownika ortograficznego,
- potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii,

- ma świadomość, że nie wszystkie informacje w internecie są prawdziwe,
- korzysta z internetu w celach edukacyjnych.

V. Lektury obowiązkowe i uzupełniające

Uczeń:

- czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego.

Ocena: niedostateczny

Wyniki uczenia nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.